

Poziția ANOSR cu privire la *Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății adoptată de Parlamentul României*

Alianța Națională a Organizațiilor Studentești din România (ANOSR) își exprimă nemulțumirea cu privire la modul și forma în care **Legea privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății** a fost adoptată de Senatul României și solicită Președintelui României, domnul Klaus Werner Iohannis, **să nu promulge** acest act normativ, întrucât, prin modificările aduse documentul în Parlamentul României, în cele două camere, se vor aduce prejudicii semnificative calității învățământului superior din România.

În paragrafele următoare vom prezenta care sunt prevederile pe care ANOSR le consideră problematice în legea privind aprobarea OUG 96/2016 adoptată de Parlamentul României.

Una dintre cele mai dăunătoare prevederi ale acestui act normativ, și care poate avea consecințe extrem de grave asupra sistemului educațional românesc, se referă la modificarea **art. 150, alin. (1)** din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, prin eliminarea faptului că „*stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați în cadrul unui program de studii universitare de licență și cărora li se poate acorda o diplomă de absolvire se realizează prin hotărâre a Guvernului*” și adăugarea următoarei fraze: „*numărul de **studenți** raportat la numărul de **cadre didactice** pe universitate **nu poate să fie mai mare decât 35 la 1***”.

Considerăm că în cuprinsul Legii Educației Naționale nu trebuie să se regăsească astfel de prevederi generice, neputându-se stabili un raport optim studenți-cadre didactice valabil pentru toate domeniile de studiu. Mai mult decât atât, valoarea propusă prin această modificare este una mult prea mare în comparație cu cele specifice acestui raport în alte sisteme de învățământ superior, și chiar și în comparație cu sistemul de învățământ preuniversitar din România. Introducerea acestei prevederi ar avea un impact deosebit de nociv asupra calității învățământului superior.

În plus, reformularea acestui alineat conduce la situația în care stabilirea numărului maxim de studenți care pot fi școlarizați în cadrul unui program de studii universitare de licență și cărora li se poate acorda o diplomă de absolvire să nu mai fie stabilită printr-o Hotărâre anuală de Guvern, în urma evaluării externe derulate de Agenția Română de Asigurare a Calității în Învățământul Superior (ARACIS) sau de către o altă agenție a asigurare a calității înregistrată în

ANOSR este membru în:

European Students' Union

Consiliul Tineretului din România

Alianța pentru o Românie Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

EQAR (*The European Quality Assurance Register for Higher Education*). Astfel, eliminarea acestei prevederi creează un vid legislativ în ceea ce privește modul în care se reglementează capacitatea maximă de școlarizare a programelor de studii de licență, **lăsând posibilitatea universităților să înmatriculeze oricâți studenți doresc și să elibereze oricâte diplome de absolvire doresc**, în baza unor criterii subiective, doar respectând raportul studenți-cadre didactice de cel mult 35 la 1. Capacitatea maximă de școlarizare nu se conferă unui program de studii doar în funcție de numărul de cadre didactice care predau la respectivul program, ci în funcție de îndeplinirea mai multor criterii și standarde de calitate, precum asigurarea infrastructurii, bazei materiale, resurselor educaționale, spațiilor, resurselor financiare etc. necesare derulării programului. De asemenea, există programe de studii universitare de licență care, prin specificul lor, impun un raport cadre didactice-studenți foarte mic pentru derularea unui învățământ de calitate și unde, dacă acest lucru nu este clar reglementat, procesul educațional poate deveni unul desuet prin creșterea acestui raport până la maximum permis de lege. Așadar, prin aceste prevederi universităților li se dă posibilitatea să redevină „fabrici de diplome”, putând școlariza oricâți studenți doresc sau, mai grav, emite oricâte diplome doresc, fără a mai ține cont de anumite criterii minimale de calitate, învățământul superior transformându-se într-o afacere al cărui produs final vor fi diplomele de studii universitare emise.

Introducerea **alin. (1¹)** la **art. 150** din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 își dorește să definească mai detaliat modul în care se finalizează studiile universitare, după cum urmează: *„absolvenții studiilor universitare care corespund acumulării a minimum 180 de credite primesc diplomă de licență. Absolvenții studiilor de învățământ superior tehnic primesc diplomă de inginer, cei ai învățământului de arhitectură – diplomă de arhitect, iar cei ai învățământului superior medical, diplomă de medic”*, însă nu este corelat și se contrazice cu art. 152, alin. (1) din aceeași lege, care prevede faptul că *„diploma conferită după promovarea unui program de studii universitare de licență se numește diplomă de licență, diplomă de inginer sau, după caz, diplomă de urbanist”*, creându-se, astfel, un haos legislativ.

Modificarea **art. 150, alin. (6)** din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 prin OUG nr. 96/2016, în sensul în care *„Senatul universitar poate înființa duble specializări, formate prin alăturarea a două programe de studiu acreditate existente, incluse în Nomenclatorul domeniilor și specializărilor/programele de studii universitare și structura instituțiilor de învățământ superior”*, a fost realizată în mod nechibzuit și fără o atentă analiză a impactului pe care această măsură ar putea să îl genereze în sistemul de învățământ superior românesc, deschizându-se drumul pentru crearea unor programe de studii cu dublă specializare prin alăturarea de către universități a unor programe de studii existente din domenii total diferite și fără vreo legătură între ele, exclusiv în scop mercantil, pentru a atrage studenți cu amăgirea că se vor pregăti în două specializări, calitatea procesului educațional având serios de suferit.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

Mai grav, forma adoptată de Parlamentul României restricționează în mod vădit posibilitățile de carieră ale absolvenților unor astfel de programe de studii cu dublă specializare, în sensul în care se menționează că *„Senatul universitar poate înființa duble specializări, **pentru formarea inițială a cadrelor didactice din învățământul preuniversitar, prin alăturarea a două programe de studiu acreditate existente, incluse în Nomenclatorul domeniilor și specializărilor/programele de studii universitare și structura instituțiilor de învățământ superior**”*. Această prevedere contravine principiilor fundamentale ale Procesului Bologna, care statuează traseele de învățare și de carieră cât mai flexibile, fără constrângeri de acest tip, și ar putea avea consecințe foarte grave asupra studenților și absolvenților, mai ales în contextul în care în învățământul preuniversitar sistemul de consiliere și orientare în carieră a elevilor este cvasi-inexistent.

Considerăm că pe acest subiect ar trebui **să se revină la forma inițială** a art. 150, alin. (6) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, astfel încât înființarea oricărui program de studii, fie și cu dublă specializare, să fie supus evaluării externe a ARACIS sau a altei agenții a asigurare a calității înregistrată în EQAR în vederea acreditării/autorizării provizorii de funcționare.

Art. 166, alin. (2) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 se modifică astfel: *„calitatea de conducător este acordată prin ordin al ministrului educației naționale și cercetării științifice, la propunerea CNATDCU de acordare a atestatului de abilitare, în conformitate cu standardele și procedurile elaborate de Ministerul Educației Naționale **și a unor standarde proprii aprobate de senatele universitare**”*. Chiar dacă încurajăm instituțiile de învățământ superior să își seteze standarde proprii, coroborate cu misiunea asumată, considerăm că această prevedere nu este suficient de clară și ar putea permite universităților să coboare standardele care trebuie atinse în vederea abilitării cadrelor didactice universitare sub nivelul standardelor stabilite de Consiliul Național de Atestare a Titlurilor, Diplomelor și Certificatelor Universitare (CNATDCU). Considerăm că acest lucru este inacceptabil și se înscrie în setul de măsuri luate din în ultimii ani de decidenți care au condus în mod constant la scăderea standardelor din acest domeniu. De asemenea, considerăm necesar să se revină la prevederea inițială a art. 166, alin. (2) din Legea Educației Naționale nr. 1/2011, care statua faptul că standardele de abilitare sunt *„identice cu standardele de acordare a titlului de profesor universitar”*.

Modificarea **art. 158, alin. (4)** din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 se referă la criteriile care se au în vedere pentru evaluarea școlilor doctorale. Astfel, dacă în formele anterioare, acestea erau cele prevăzute de OUG nr. 75/2005, art. 10, prin forma adoptată de Senatul României, criteriile sunt modificate și restrânse doar următoarele aspecte: *„evaluarea activității științifice a conducătorilor de doctorat”, „procedurile și normele subsecvente pe baza cărora se organizează studiile doctorale”, „infrastructura și logistica necesare desfășurării activității de cercetare”, respectiv „procedurile interne de asigurare a calității”*. Considerăm că această modificare nu este binevenită, deoarece criteriile menționate sunt prea **vagi** pentru a sta la baza unei evaluări a

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

calității studiilor doctorale, dar și pentru că este necesar să existe anumite politici coerente în domeniul asigurării calității, astfel că structura unei evaluări a calității în învățământul superior, așa cum este precizată în OUG nr. 75/2005, poate constitui baza unui cadru legislativ unitar, care poate fi particularizat în funcție de ciclul de studiu sau domeniul științific evaluat. De altfel, considerăm că **evaluarea școlilor doctorale trebuie realizată pentru fiecare domeniu în parte**, nu pentru fiecare program de studii, iar acest lucru trebuie să fie menționat special în alineatele art. 158 din Legea Educației Naționale, fapt ce în forma adoptată de Senatul României a legii de aprobare a OUG 96/2016 nu se regăsește.

De asemenea, la **art. 158, alin. (4)** este stabilit faptul că „*sistemul de criterii și metodologia de evaluare a școlilor doctorale se stabilesc prin ordin al ministrului educației naționale, pe baza consultărilor ARACIS, CNATDCU, CNCS etc. și alte agenții internaționale înregistrate în EQAR*”, o prevedere pe care o considerăm destul de vagă. Credem că și reprezentanții studenților trebuie consultați în acest proces, dar și faptul că independența agențiilor de asigurare a calității în procesele de evaluare trebuie garantată și respectată.

La **art. 170, alin. (1), lit. c)** nu considerăm că poate fi retrasă acreditarea unui program de studii doctorale (un program, fiind, practic, diferit pentru fiecare student), ci că ar trebui prevăzută **posibilitatea retragerii acreditării domeniului de studii universitare de doctorat** în cauză.

Una dintre cele mai bune prevederi ale OUG 96/2016 era **recunoașterea oficială a federațiilor naționale studentești legal constituite ca parteneri de dialog social ai Ministerului Educației Naționale**, prin modificarea **art. 221, alin. (2)** din Legea Educației Naționale nr. 1/2011. Având în vedere principiile care guvernează învățământul superior românesc enunțate la art. 3 din Legea Educației Naționale nr. 1/2011 (principiul asigurării egalității de șanse, principiul libertății academice, principiul transparenței, principiul centrării educației pe beneficiarii acesteia, principiul fundamentării deciziilor pe dialog și consultare, principiul respectării dreptului la opinie al elevului/studentului ca beneficiar direct al sistemului de învățământ), dar și ținând cont de faptul că în ultimii ani Guvernul României a militat pentru transparentizare și un dialog tot mai susținut cu actori cheie din societatea civilă, considerăm un lucru firesc ca structurile reprezentative ale studenților, în calitate de beneficiari primari și parteneri ai sistemului educațional, să fie considerate parteneri de dialog social ai MEN și să fie consultate înainte de emiterea oricărui act normativ sau a oricărei decizii care au efecte directe sau indirecte asupra acestora. Ne declarăm consternați de eliminarea acestei prevederi de către Parlamentul României, considerând încălcate mai multe principii fundamentale ale legislației, și semnalăm pericolul la care sunt supuși studenții dacă reprezentanții acestora nu vor mai fi consultați în procesul decizional din domeniul educației, nevoile, dorințele și interesele acestora nemaifiind transmise și susținute de nimeni în fața decidenților.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

De asemenea, Consiliul Național al Elevilor, susținut de ANOSR, reclamă faptul că la **articolul 258 din Legea Educației Naționale**, în forma sa modificată de OUG 96/2011, reprezentanții elevilor nu fac parte din comisiile de concurs pentru ocuparea funcțiilor de director, respectiv director adjunct al unităților de învățământ preuniversitar, încălcându-se din nou principiile de la art. 3 din LEN menționate mai sus.

Abrogarea **art. 29, alin. (5¹) din OUG 75/2005 privind asigurarea calității educației**, care prevedea că „furnizorii de educație care îndeplinesc condițiile de acreditare instituțională vor depune un dosar în vederea declanșării procedurii de acreditare instituțională cel târziu în anul universitar imediat următor îndeplinirii acestor condiții. Furnizorii de educație care nu respectă acest termen vor intra în lichidare”, creează din nou o situație interpretabilă în cazul acestor entități, permițându-le să funcționeze pentru o perioadă îndelungată fără a fi evaluați din punct de vedere al calității serviciilor educaționale oferite, ceea ce ar ridica mari semne de întrebare asupra activității acestora. Considerăm total inoportună eliminarea acestei prevederi introdusă prin OUG 96/2016.

Modificarea **art. 34, alin. (2) din OUG nr. 75/2005** prin forma inițială a OUG 96/2016 ar putea conduce din nou la o situație de vid legislativ, întrucât alineatul (1) al aceluiași articol se referă și la învățământul preuniversitar, nu doar la cel universitar. Astfel, dacă alineatul (2) se va referi doar la neîndeplinirea standardelor de calitate „la nivelul programelor de studii universitare de licență/studiilor masterale”, nu va mai avea efecte asupra instituțiilor de învățământ preuniversitar, acestea nemaiavănd niciun fel de obligații, deși nu respectă standardele de calitate. Astfel, precizarea ar trebui reformulată în așa fel încât să cuprindă toate nivelurile de studii.

Prezenta lege vizează și modificări în ceea ce privește **Legea nr. 288/2004 privind organizarea studiilor universitare**. Astfel, **art. 4, alin. (1)** este amputat și, în loc să cuprindă informațiile referitoare la numărul de credite aferente tuturor tipurilor de programe de studii de licență, inclusiv pentru cazurile programelor cu duble specializări, precum în forma inițială a OUG 96/2016 („Studiile universitare de licență corespund unui număr cuprins între minimum 180 și maximum 240 de credite de studii transferabile conform Sistemului european de credite de studii transferabile (ECTS), respectiv între minimum 240 și maximum 300 de credite, în cazul dublei specializări, și se finalizează prin nivelul 6 din Cadrul european al calificărilor pentru învățare pe tot parcursul vieții (EQF/CEC).”), aceste referințe sunt eliminate total și sunt introduse chiar prevederi care sunt împotriva spiritului în care ar trebui să se implementeze Procesul Bologna.

Forma adoptată de Senatul României prevede că „studiile universitare din domeniul medical și arhitectură corespund unui număr de 360 de credite de studii transferabile și cumulează licența și masterul”, golind de conținut acest articol, eliminând precizările despre programele de studii universitare de licență de 180 și 240 de credite, precum și cele despre programele de studii universitare de licență cu duble specializări, precum și îngrijind posibilitatea studenților din

ANOSR este membru în:

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223

domeniul medical și arhitectură de a urma cursurile unui program de master în cadrul căruia să beneficieze de finanțare de la bugetul de stat, respectiv menținând un *status quo* care nu permite reforma domeniului de studiu arhitectură, care conform principiilor Procesului Bologna ar trebui să facă tranziția către o structură de tip: licență (4 ani) + master (2 ani).

Prezenta lege **prorogă** termenul până la care școlile doctorale sunt considerate acreditate până la data de **1 octombrie 2019**, dar nu introduce nicio prevedere prin care **să oblige instituțiile organizatoare de studii de doctorat să depună documentația necesară evaluării periodice până la un anumite termen și să demareze acest proces**, astfel că perioada de funcționare a acestora fără vreo evaluare are premisele de a se prelungi la nesfârșit.

Deși prin introducerea prin această lege a **alineatelor (8) și (9) la articolul 173** din Legea Educației Naționale se prevede faptul că prin ordin comun al ministrului educației naționale și al ministrului muncii și justiției sociale se va adopta o **Metodologie privind organizarea programelor de studii postuniversitare** „care să corespundă cerințelor pieței muncii sau să creeze o piață a muncii pentru persoanele care au absolvit studii universitare”, **nu este prevăzut niciun termen pentru adoptarea acestui nou act normativ** dar, mai mult decât atât, prin art. II al legii, universitățile sunt obligate să elaboreze și să adopte regulamente cu privire la organizarea programelor de studii postuniversitare, chiar și în lipsa unei metodologii cadru naționale.

Având în vedere toate aceste aspecte semnalate, considerăm că intrarea în vigoare a **Legii privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr.96/2016 pentru modificarea și completarea unor acte normative în domeniile educației, cercetării, formării profesionale și sănătății** în prezenta ei formă ar aduce mari deservicii sistemului educațional românesc, astfel că solicităm Președintelui României să formuleze o cerere de reexaminare a acestui act normativ pe care să o înainteze Parlamentului României.

ANOSR este membru în:

European
Students'
Union

Consiliul
Tineretului din
România

Alianța pentru o
România
Curată

facebook.com/anosr.ro

office@anosr.ro

www.anosr.ro

Calea Plevnei nr. 61,
camera 12-13, sector 1,
București, 010223